

MANUAL pentru activitatea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale din Republica Serbia

---

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Ministerul Drepturilor Omului și al
Minorităților și Dialogului Social

M A N U A L
pentru
activitatea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale
din Republica Serbia

Titlul publicației în limba sârbă: Priručnik za rad nacionalnih saveta nacionalnih manjina u Republici Srbiji

Această publicație a fost realizată cu ajutorul financiar al Uniunii Europene și a Consiliului Europei. Opiniile exprimate aici sunt responsabilitatea autorului(ilor) și nu reflectă în mod necesar politica oficială a Uniunii Europene sau Consiliului Europei.

Este permisă reproducerea extraselor (până la 500 de cuvinte), cu excepția celei în scopuri comerciale, atâta timp cât este păstrată integritatea textului, extrasul nu este folosit în afara contextului, nu oferă informații complete sau nu induce în eroare cititorul cu privire la natura, domeniul de aplicare sau conținutul textului. Textul sursă trebuie să fie întotdeauna recunoscut după cum urmează „© Consiliul Europei, 2022”. Toate solicitările privind republicarea/traducerea integrală sau parțială a documentului, vor fi adresate Directoratului de Comunicare, Consiliul Europei (F-67075 Strasbourg Cedex sau la publishing@coe.int).

Toată corespondența care se referă la această publicație ar trebui să fie adresată către: Directoratului de Comunicare, Consiliul Europei, Departamentul pentru Combaterea Discursului instigator la Ură și Cooperare.

E-mail: Horizontal.Facility@coe.int

Design și pregătire pentru tipar:
Dosije Studio, Beograd

© Consiliul European, Aprilie 2022. Toate drepturile rezervate. Licențiat de către Uniunea Europeană în conformitate cu condițiile date.

CONȚINUT

INTRODUCERE	1
1. SCOPUL ȘI ROLUL MANUALULUI	2
2. MENȚIUNI GENERALE	3
3. ASPECTE STATUTARE ALE CONSILIILOR NAȚIONALE ALE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE	4
4. FINANȚAREA CONSILIILOR NAȚIONALE	22
5 CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI	24
5.1. Oferire de opinii	26
5.2. Oferirea de propuneri	36
6. CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL UTILIZĂRII OFICIALE A LIMBII ȘI GRAFIEI	42
6.1. Luarea independentă a deciziilor	44
6.2. Oferirea sugestiilor	47
7 CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL CULTURII	55
7.1. Numirea membrilor Consiliului de Administrație	56
7.2. Oferire de opinii	57
8. CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL INFORMĂRII	65
9. CONSILIILE NAȚIONALE ȘI ORGANELE INDEPENDENTE	73
9.1. Avocatul Poporului (Ombudsmanul)	73
9.2. Comisarul pentru Protecția Egalității	77

INTRODUCERE

De mai mult timp, Republica Serbia își arată fără echivoc și concret determinarea și angajamentul față de protecția deplină, în timp util și eficient, al libertăților și drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale care trăiesc în această țară.

Partea integrantă a acestui angajament este dezvoltarea și îmbunătățirea continuă a cadrului legal care permite păstrarea identității individuale și colective a persoanelor aparținând minorităților naționale.

În același timp, acest progres la nivel normativ înseamnă o creștere a numărului de reglementări legale, complexitatea acestora, precum și legătura dintre ele. Prin urmare, se fac eforturi zilnice pentru a se asigura că îmbunătățirea reglementărilor legale, împreună și în același timp, este însoțită de o îmbunătățire a aplicării acestora. Unul dintre aceste eforturi este elaborarea acestui Manual. Implementarea acestui Manual ar trebui să realizeze exercitarea atribuțiilor publice de către consiliile naționale într-o manieră la fel de eficientă și reușită.

Ele există și funcționează într-un mediu social și juridic dinamic, care se schimbă deseori, uneori independent de dorințele și interesele lor, ceea ce le poate afecta și cel mai des le afectează activitatea, indiferent dacă este vorba despre exercitarea drepturilor sau îndeplinirea obligațiilor.

Prin urmare, consolidarea și îmbunătățirea continuă a capacității instituționale sunt cruciale pentru realizarea și protecția viitoare a libertăților și drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, precum și pentru dezvoltarea lor ulterioară. În special, consolidarea și îmbunătățirea capacității instituționale a Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale, care ar trebui să joace un rol decisiv în protejarea și exercitarea drepturilor persoanelor aparținând acestora.

1. SCOPUL ȘI ROLUL MANUALULUI

Acest Manual nu caută să devină o parte indispensabilă a discuțiilor academice sau teoretice. Scopul său principal este de a deveni un instrument util pentru consiliile naționale ale minorităților naționale, adică să ofere reprezentanților și membrilor ajutor și sprijin, instrucțiuni practice și sfaturi care nu au existat sau există, dar care nu sunt prelucrate într-un mod unic și în general acceptat.

Scopul principal al Manualului este de a permite beneficiarilor să găsească într-un singur loc exemple practice de acte pe care Consiliile Naționale ale Minorităților Naționale le pot adopta, în conformitate cu reglementările, precum și sfaturi cu privire la pașii și activitățile pe care trebuie să le efectueze pentru a-și îndeplini atribuțiile în timp util, complet și în mod eficient. Cu ajutorul Manualului, consiliile naționale ale minorităților naționale pot, cu completări și modificări minime ale actelor oferite cu date concrete, să exercite mai ușor și mai eficient atribuțiile publice care le-au fost încredințate.

Scopul Manualului este de a realiza ca toate sau o mare majoritate a consiliilor naționale ale minorităților naționale interesate, prin implementarea acestora să atingă cel mai mare grad de eficiență posibil în exercitarea atribuțiilor publice, uniformitate în adresarea autorităților de stat competente și acționarea în conformitate cu cele mai bune practici, în scopul atingerii celor mai înalte standarde internaționale.

2. MENȚIUNI GENERALE

Ministerul pentru Drepturile Omului și ale Minorităților și Dialogului Social îndeplinind sarcini din competența sa, a observat că, după adoptarea modificărilor și completărilor a setului de legi existente ale minorităților și după alegerile pentru consiliile naționale ale minorităților naționale din anul 2018, este necesară abordarea unor dintre cele mai importante aspecte referitoare la activitatea consiliilor naționale ale minorităților naționale mai precis prelucrată, accentuată și prezentată într-un mod practic.

În cadrul proiectului Consiliului Europei și al Uniunii Europene - Promovarea diversității și egalității – a fost întocmit și acest manual în funcție de domeniile în care Consiliile Naționale își exercită atribuțiile cu modelele actelor.

3. ASPECTE STATUTARE ALE CONSILIILOR NAȚIONALE ALE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Când vorbim de natura juridică a Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale, termenii „*organism de autogovernare culturală*” și „*formă de autonomie culturală*” sunt reprezentați în mod egal în uzul public.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

Articolul 1a.

„Consiliul Național este **organizația** careia se încredințează prin lege **anumite atribuții publice** .....”

Atribuțiile publice încredințate Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale sunt determinate în două moduri:

- conform funcției / conținutului

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 1a

.... **de a participa la luarea deciziilor** sau de **a decide independent** cu privire la .....”

- conform domeniilor

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 1a.

... anumite aspecte din domeniul **culturii, educației, informării și utilizării oficiale a limbii și grafiei...**”

- în funcție de rolul și scopul care urmează să fie realizat

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 1a.

.... în scopul **exercitării drepturilor colective ale Minorității Naționale la auto-guvernare în aceste domenii.**”

Una dintre obligațiile de bază ale consiliilor naționale este asigurarea **transparenței activității acestora.**

Transparența activității este premisa de bază pentru obținerea încrederii, atât a autorităților de stat, cât și a membrilor minorității lor naționale, a rezultatelor acestora, eficiența și oportunitatea acțiunilor Consiliilor Naționale în exercitarea atribuțiilor publice care le sunt încredințate.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 8a

Activitatea Consiliului Național este **publică.**

Toate deciziile și actele Consiliului Național **se publică în termen de maxim 10 zile de la data intrării în vigoare, respectiv de la adoptarea acestora, pe pagina web** a Consiliului Național ..... sau **într-un alt mod stabilit prin statut .....**”

LUNI DUMINICĂ	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂȚĂ
Decizia /actul adoptat					
				X	

În legătură cu îndeplinirea acestei obligații, este important de subliniat următoarele:

- pentru îndeplinirea acestei obligații este necesară planificarea în timp util a fondurilor în bugetele proprii;

- obligația publicării documentelor care, potrivit actelor generale ale Consiliului Național, necesită confirmarea, aprobarea respectiv adoptarea ulterioară urmează după prezenta activitate, și

-pe lângă publicarea actelor, necesitatea oferirii informațiilor despre documentația creată în activitatea Consiliului Național, precum și transmiterea copiilor documentației la cererea membrilor. Conform datelor disponibile pe paginile web oficiale ale Consiliilor Naționale, sunt puțini aceia care îndeplinesc obligația prevăzută de articolul sus menționat într-un mod care să permită cel mai mare grad de transparență posibil - prin publicarea tuturor deciziilor și actelor pe paginile web oficiale ale acestora.

Consiliul Național este o **persoană juridică**, având forma unei **organizații**, care are drepturi și obligații stabilite prin lege. În același timp, Consiliile Naționale sunt diferite, în baza Legii, de alte organizații, în special de cele la care se gândesc cei mai mulți cetățeni, de ex. organizații ale societății civile, deoarece sunt organizații „*sui generis*”.

Consiliul Național dobândește statutul de persoană juridică prin înregistrarea în **Registrul Consiliilor Naționale**, care este ținut în prezent

de **Ministerul pentru Drepturile Omului și ale Minorităților și Dialogului Social**. Registrul se ține în mod dublu:

- având forma unei cărți cu coperte cartonate și
- având forma unei baze de date electronice

Datele introduse în Registru sunt **publice**.

Datele din registrul care se ține în forma unei baze de date electronice sunt disponibile publicului în documentul intitulat „**Extras din Registrul Consiliilor Naționale**”, care poate fi accesat pe pagina oficială de internet <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Izvod-iz-Registar-nacionalnih-saveta-5.3.2020.pdf>.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 3

Consiliul Național se înscrie în Registru în baza **cererii** de înscriere **depuse** la **Minister** de către președintele Consiliului Național, în termen de **5 zile de la data primei convocări** a Consiliului Național în cadrul căreia **a fost ales președintele** Consiliului Național.”

LUNI DUMINICĂ	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂȚĂ
		1. Convocare Președintele ales al Consiliului Național			
	X				

MENȚIUNE: În general, termenele prevăzute pentru exercitarea atribuțiilor publice sunt scurte, astfel încât nu oferă întotdeauna suficient timp pentru ca Consiliile Naționale să analizeze cazurile în detaliu și pe deplin și să adopte decizii adecvate. Mai ales când avem în vedere capacitățile și condițiile în care funcționează Consiliile Naționale. Este necesar să ne gândim la reglementarea acestora într-un mod nou și diferit.

Formularul cererii de înscriere menționat în articolul citat face **parte integrantă din Regulamentul privind procedura de înregistrare și gestionare a Registrului Consiliilor Naționale** ("Monitorul Oficial al R.S." nr. 72/2014 și 61/2018). Pentru ca cererea de înscriere să ducă la rezultate, respectiv la dobândirea statutului de persoană juridică, este necesar, pe lângă cererea de înscriere care trebuie completată în întregime și cu exactitate, și depunerea **anexelor** necesare și a căror **depunere este obligatorie**.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 3

La **cererea** de înscriere se anexează:

- a. **procesul-verbal de la prima ședință constitutivă** a Consiliului Național,
- b. **două exemplare ale statutului** Consiliului Național și
- v. **decizia privind alegerea președintelui** Consiliului Național.”

Prevederea actului legislativ enumeră toate dovezile care trebuie prezentate odată cu cererea de înscriere a Consiliului Național în Registru.

**Regulamentul privind procedura de înregistrare și gestionare a
Registrului Consiliilor Naționale**

(„Monitorul Oficial al R.S.” nr. 72/2014 și 61/2018)

„Articolul 9

La **cererea** de înscriere se anexează:

- a. procesul-verbal de la prima ședință constitutivă a Consiliului Național,
- b. două exemplare ale statutului Consiliului Național,
- v. decizia privind alegerea președintelui Consiliului Național,
- g. **fotocopia legalizată a cărții de identitate a președintelui** Consiliului Național și
- d. **dovada privind achitarea taxei administrative republicane.**”

MENȚIUNE: Cererea de înscriere a datelor în Registrul Consiliilor Naționale depun Minoritățile Naționale care formează pentru prima dată un consiliu național, respectiv care au fost aleși pentru prima dată, în timp ce toate celelalte (după alegeri și ulterior pe parcursul mandatului) depun cererea de înscriere a modificărilor datelor.

Respectiv, toate datele înscrise în Registru pe baza cererii de înscriere pot fi modificate în funcție de necesitatea acestora (de exemplu, statutul consiliului național, președintele, sediul și alte date). **Dreptul** unui Consiliu Național de a-și modifica datele corespunde **obligației acestuia de a raporta modificările** acestor date în scopul **înscrierii** acestora în Registrul Consiliilor Naționale.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 4a

Consiliul Național are **obligația** să depună **cererea de înscriere a modificărilor datelor** înscrise în Registru în termen de **zece zile de la data modificărilor**.

La cererea de înscriere a modificărilor datelor se anexează și **dovada privind modificările**, iar la cererea privind **modificările și completările statutului** se anexează **procesul-verbal de la ședința** în cadrul căreia au fost adoptate modificările și completările statutului și **două exemplare ale deciziei** privind modificările și completările statutului..”

	LUNI DUMINICĂ	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂȚĂ
Ziua modificării Datelor						
				X		

Și în acest caz, prin prevederea actului legislativ sunt enumerate toate dovezile care trebuie depuse odată cu cererea de înscriere a modificărilor datelor în Registru.

**Regulamentul privind procedura de înregistrare și gestionare a
Registrului Consiliilor Naționale**

(„Monitorul Oficial al R.S.” nr. 72/2014 și 61/2018)

„Articolul 11

Alături de cererea de modificare a datelor din Registru se depun următoarele:

- a. **procesul-verbal de la ședința** la care s-a luat decizia privind modificarea datelor, **în original** respectiv **în copie legalizată,**
- b. **decizia** privind modificarea datelor,
- v. **dovada** privind modificarea datelor și
- d. **dovada privind achitarea taxei administrative republicane.”**

Formularul cererii de înscriere a datelor este parte integrantă a Regulamentului în timp ce, pe de altă parte, Regulamentul nu prevede forma obligatorie a **Formularului cererii pentru modificarea datelor**. Acesta este și motivul pentru care Manualul propune Modelul formularului cererii de înscriere a modificărilor datelor în Registrul Consiliilor Naționale.

**Modelul Formularului cererii de înscriere a modificării datelor
MINISTERUL PENTRU DREPTURILE OMULUI ȘI ALE MINORITĂȚILOR ȘI
DIALOGULUI SOCIAL
ȘI DIALOGULUI SOCIAL
Bulevar Mihajla Pupina 2
BEOGRAD**

C E R E R E

DE

**INSCRIERE A MODIFICĂRII DATELOR CONSILIULUI NAȚIONAL AL
MINORITĂȚII NAȚIONALE ÎN REGISTRUL CONSILIILOR NAȚIONALE**

1) Sediul și adresa Consiliului Național al minorității naționale

---

2) Președintele Consiliului Național al Minorității Naționale (prenumele și numele, adresa, domiciliul și CNP)

---

3) Data adoptării statutului Consiliului Național al Minorității Naționale, respectiv a modificărilor și completărilor acestuia

---

4) Data la care are loc ședința constitutivă (**Mențiune: după fiecare ciclu electoral, în Registru se înscrie data constituirii convocării noi a Consiliului Național**)

Concomitent cu semnarea acestei cereri, am fost informat despre prelucrarea datelor cu caracter personal și sunt de acord ca datele din această cerere, precum și anexele depuse împreună cu aceasta, să fie prelucrate în conformitate cu legea care reglementează prelucrarea datelor.

Anexa¹:

- procesul-verbal al ședinței constitutive a Consiliului Național,
- procesul-verbal al ședinței la care s-a luat decizia privind modificarea datelor /privind modificările și/sau privind completările statutului Consiliului Național, în original/ în copie legalizată,
- două exemplare ale deciziei privind modificările și/sau completările statutului/decizia privind alegerea președintelui Consiliilor Naționale/decizia privind modificarea datelor/,
- dovada privind modificarea datelor,
- două exemplare ale noului/modificărilor sau completărilor statutului Consiliului Național,
- fotocopia legalizată a cărții de identitate,
- dovada plății taxei administrative republicane.

S-a menționat anterior că condiția prealabilă pentru realizarea și protejarea în timp util, eficientă și completă a drepturilor persoanelor aparținând minorității naționale este respectarea principiului „bunei guvernări” în activitatea Consiliilor Naționale. Prin examinarea datelor și documentelor disponibile public, se poate observa:

- că majoritatea actelor majorității Consiliilor Naționale **în dispozitivele lor nu conțin nici un dispozitiv privitor la unele probleme** care ar trebui rezolvate și prescrise și
- că majoritatea actelor majorității Consiliilor Naționale **nu conțin motivarea**, iar puținele care conțin **motivarea nu abordează toate problemele relevante sau nu oferă fapte decisive cu privire la motivul pentru care au fost luate deciziile concrete.**

---

¹ Încercuțiți una dintre opțiunile oferite, în funcție de tipul datelor care se modifică.

Model de Decizie privind modificarea datelor nr. 1a

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

În temeiul articolului 7 alineat 3 și articolului 8 alineat 3 Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018) (în continuarea textului: Legea), și în conformitate cu articolul _____ Statutului Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20_____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20_____) (în continuarea textului: Regulamentul)², Consiliul Național _____ al Minorității Naționale (în continuarea textului: Consiliul), la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat următoarea

DECIZIE

I

A fost ales Președinte al Consiliului _____
(*prenumele și numele*), _____, din _____
_____
(*denumirea localității/municipalității/municipiului*), strada _____,
CNP _____, CI _____ Nr.,
_____, membru al Consiliului.

² Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

II

Mandatul Președintelui poate înceta odată cu expirarea mandatului Consiliului, cu alegerea unui nou Președinte, precum și cu apariția altor cazuri prevăzute de Lege și Statut.

III

Președintele ales are toate drepturile și obligațiile în conformitate cu Legea și Statutul.

IV

Președintele ales are obligația de a prelua funcția imediat după adoptarea Hotărârii definitive privind înscrierea modificării datelor în Registrul Consiliilor Naționale.

IV

_____ (prenumele și numele), _____,
din _____ (denumirea
localității/municipalității/municipiului), strada _____,
CNP _____, CI _____ Nr.,
_____, actualului Președinte al Consiliului îi
încetează toate drepturile și obligațiile la data adoptării Hotărârii
definitive privind înscrierea modificării datelor în Registrul Consiliilor
Naționale.

V

Decizia, cu documentația necesară, trebuie depusă la **Ministerul pentru Drepturile Omului și ale Minorităților și Dialogului Social** în scopul înscrierii modificării datelor în Registrul Consiliilor Naționale.

VI

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea

În conformitate cu articolul _____ al Statutului și cu articolul _____ al Regulamentului Consiliului, locțiitorul președintelui/vicepreședintele/ _____ (cu litere) ( ) (cu cifre) membrii ai Consiliului³ a propus convocarea ședinței și alegerea noului președinte al Consiliului.

În temeiul prevederii articolului _____ Statutului, propunerea scrisă pentru alegerea unui nou Președinte al Consiliului Național a fost depusă și semnată de către _____⁴ membrii ai Consiliului.

La ședința Consiliului, care a avut loc la data de _____, au participat _____ (cu litere) ( ) (cu cifre) din _____ (numărul total) de membrii ai Consiliului, care, în conformitate cu articolul 7 alineat 3 și articolul 8 alineat 3 din Lege, s-au exprimat asupra candidatului propus pentru funcția de noul Președinte al Consiliului.

La începutul ședinței, reprezentantul autorizat al celui care a propus, a exprimat verbal motivele pentru care s-a solicitat convocarea ședinței și a motivat propunerea referitoare la alegerea noului Președinte al Consiliului.

După examinarea documentației depuse și discuției, luând în considerare motivele și atitudinile expuse, cei prezenți au trecut la vot.

---

³ Se alege una dintre opțiunile oferite în funcție de modul în care Consiliul Național a stabilit prin Statut/Regulament care sunt persoanele autorizate pentru convocarea ședinței Consiliului Național.

⁴ A se completa numărul membrilor Consiliului care, în conformitate cu prevederile Statutului, sunt împuterniciți să depună propunerea pentru alegerea Președintelui Consiliului Național.

Pentru candidatul _____ (prenumele și numele),
_____, din _____ (denumirea
localității/municipalității/municipiului), strada _____,
CNP _____, CI Nr. _____,
membrul Consiliului, au votat _____ (cu litere) ( ) (cu cifre)
membrii ai Consiliului din numărul total al prezenților. Împotriva
candidatului propus au votat _____ (cu litere) ( ) (cu cifre)
membri ai Consiliului din numărul total al prezenților. Nu au fost abțineri
din partea membrilor Consiliului.

În conformitate cu aceasta și în temeiul prevederii articolului 7 alineat 3 și
articolului 8 alineat 3 din Lege, în conformitate cu articolul ___ din Statut
și articolul _____ din Regulamentul Consiliului, s-a luat decizia din
dispozitiv.

Decizia cu documentația necesară, se comunică **Ministerului pentru
Drepturile Omului și ale Minorităților și Dialogului Social** în scopul
înscrierii modificării datelor în Registrul Consiliilor Naționale și publicării
pe panoul de informare, precum și pe pagina web oficială a Consiliului.

Numărul: _____

Data: _____

Localitatea: _____

PREȘEDINTELE CONSILIULUI NAȚIONAL / PERSOANA CARE PREZIDEAZĂ
ȘEDINȚA⁵

_____ (prenumele și numele), membru al
Consiliului
S.S.

---

⁵ Se alege una din opțiunile oferite, în funcție de situația concretă.

Model Decizie privind modificarea datelor nr. 16

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

În temeiul articolului 8 alineat 4 din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018) (în continuarea textului: Legea), și în conformitate cu articolul _____ Statutului Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20_____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20_____) (în continuarea textului: Regulamentul)⁶, Consiliul Național _____ al Minorității Naționale (în continuarea textului: Consiliul), la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat următoarea

DECIZIE

I

Președintele Consiliului _____ (prenumele și numele), _____ din _____ (denumirea localității/municipalității/municipiului), strada _____, CNP _____, CI Nr, _____, se destituie din funcție.

---

⁶ Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

II

Până la alegerea noului președinte, funcția de Președinte al Consiliului va fi îndeplinită de Locțiitorul președintelui /Vicepreședintele Consiliului.⁷ _____ (prenumele și numele), _____, din _____ (denumirea localității/municipalității/municipiului), strada _____, CNP _____, CI Nr, _____.

III

Această decizie, cu documentația necesară, se comunică **Ministerului pentru Drepturile Omului și ale Minorităților și Dialogului Social** în scopul înscrierii modificării datelor în Registrul Consiliilor Naționale.

IV

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea⁸

---

⁷ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de modul în care Consiliul Național a stabilit prin Statut/ Regulament care sunt persoanele autorizate pentru reprezentarea Consiliului Național în situația în care fostul Președinte a fost revocat din funcție.

⁸ În conformitate cu principiul bunei guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să aibă o motivare, indiferent dacă este vorba de o decizie pozitivă sau negativă. Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie a acestuia. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 2

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

În temeiul articolului 6 și articolului 10 alineat 1 punct 1 din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018) (în continuarea textului: Legea), și în conformitate cu articolul _____ Statutului Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20 _____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20 _____) (în continuarea textului: Regulamentul)⁹, Consiliul Național _____ al Minorității Naționale (în continuarea textului Consiliul), la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat următoarea

DECIZIE

Privind

modificarea/completarea Statutului Consiliului Național
_____ **al Minorității Naționale cu privire la**
datele referitoare la adresa și sediul

---

⁹ Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

I

În Statutul Consiliului (Număr: _____ din data de _____20_____), în articolul _____alineat _____„cuvintele” din _____(denumirea localității, municipalității și/sau municipiului), strada _____nr.” se înlocuiesc cu cuvintele „din _____ (denumirea localității, municipalității și/sau municipiului), strada _____nr.”

II

Adresa actuală a Consiliului își încetează valabilitatea și utilizarea în tranzacțiile juridice la data adoptării Hotărârii definitive privind înscrierea modificării datelor în Registrul Consiliilor Naționale.

III

Decizia, cu documentația necesară, se comunică **Ministerului pentru Drepturile Omului și ale Minorităților și Dialogului Social** în scopul înscrierii modificării datelor în Registrul Consiliilor Naționale.

IV

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea¹⁰

---

¹⁰ În conformitate cu principiul buneii guvernării, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să conțină o motivare. Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

4. FINANȚAREA CONSILIILOR NAȚIONALE

Una dintre probleme, pe cât de importantă, pe atât de interesantă, este problema finanțării Consiliilor Naționale.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 114

Fondurile pentru finanțarea activității Consiliilor Naționale se asigură din **bugetul Republicii Serbia, bugetul provinciei autonome și bugetul unității administrației locale, din donații și alte venituri.**

Fondurile care se asigură în bugetul Republicii Serbia se repartizează astfel:

- **30% se repartizează în cwantumuri egale tuturor Consiliilor Naționale înregistrate** din Republica Serbia și
- restul fondurilor (**70%**) **proporțional cu numărul persoanelor aparținând unei anumite Minorități Naționale pe care Consiliul Național o reprezintă conform rezultatelor ultimului recensământ, precum și cu numărul total de instituții, fundații și societăți comerciale al căror fondator sau co-fondator este Consiliul Național sau ale căror drepturi fondatoare au fost parțial sau în întregime transferate către Consiliul Național.**

În cadrul acestei probleme, merită o atenție deosebită fondurile pentru finanțarea activității Consiliilor Naționale, care se asigură din bugetul unității autogovernării locale.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Articolul 114

Fondurile care se asigură din bugetul unității autoguvernării locale, se repartizează în conformitate cu **decizia autorității competente a unității autoguvernării locale** Consiliilor Naționale care:

- 1) **au sediul pe teritoriul unității autoguvernării locale;**
- 2) **care reprezintă Minoritățile Naționale care în populația unității autoguvernării locale au o pondere de minim 10% din populația totală;”**
- 3) **reprezintă Minoritățile Naționale a căror limbă este utilizată oficial pe teritoriul unității autoguvernării locale.**

Cu alte cuvinte:

- asigurarea fondurilor pentru finanțarea activității Consiliilor Naționale **este obligația unităților autoguvernării locale;**
- unitățile autoguvernării locale își îndeplinesc această obligație prin adoptarea **Deciziei privind bugetul** care trebuie să aibă în vedere linia bugetară și cuantumul fondurilor alocate pentru finanțarea activității Consiliilor Naționale, **Deciziei privind repartizarea și criteriile de repartizare.**

5 CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI

Condiționat vorbind, dacă comparația este posibilă și adecvată, domeniul educației este cel mai important domeniu în care Consiliilor Naționale li se încredințează exercitarea atribuțiilor publice. Numărul și importanța lor este mare și dacă exercitarea se face în mod corect și în timp util, este posibilă influența adecvată asupra deciziilor cheie, în măsura în care orice formă de autogovernare poate avea această influență.

Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale la educație în propria limbă și grafie este o categorie constituțională. Începând de la Constituție și până la legea în domeniul educației, există două categorii de învățământ pentru persoanele aparținând Minorităților Naționale, în funcție de faptul cine este proprietarul și fondatorul instituțiilor de învățământ.

Constituția Republicii Serbia

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 98/2006)

„Dreptul la păstrarea specificului

Articolul 79

Persoanele aparținând Minorităților Naționale au dreptul la:.....

a. învățământul în limba proprie în instituțiile de stat și instituțiile provinciilor autonome

b. înființarea instituțiilor de învățământ private.”

Conform volumului și modului de exercitare a acestui drept, distingem trei tipuri de educație:

- dreptul persoanelor aparținând Minorităților Naționale **la educație în limba și grafia lor maternă,**

- dreptul de a se educa **prin predare bilingvă** (în **limba și grafia Minorității Naționale și în limba și grafia sârbă**) și
- dreptul de **a-și învăța limba maternă și grafia prin studierea disciplinei „Limba Minorității Naționale cu elemente ale culturii naționale”**

Legea privind protecția libertăților și drepturilor Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RFI”, nr. 11/2002, „Monitorul Oficial SMN”, nr. 1/2003 – Carta Constituțională și „Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009 – altă Lege, 97/2013 – decizia CC și 47/2018)

„Școlarizarea în limba maternă

Articolul 13

Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul la **educație și învățământ în propria limbă, adică îngraiul** Minorității Naționale în instituții .....

Legea privind bazele sistemului de educație și învățământ

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 88/2017, 27/2018 – altă lege, 10/2019, 27/2018 – altă lege și 6/2020)

„Utilizarea limbii

Articolul 5

..... Pentru persoanele aparținând Minorității Naționale, activitatea educațională se desfășoară **în limba, respectiv în graiul și grafia** Minorității Naționale.”

Dreptul la educație în limba și grafia unei minorități naționale este garantat **la toate nivelurile de învățământ:**

- în **instituțiile preșcolare,**
- în școlile **generale,**
- în școlile **liceale (medii)** și
- În **instituțiile de învățământ superior** (facultăți și școli superioare de specialitate).

Toate atribuțiile încredințate Consiliilor Naționale pot fi clasificate, după natura juridică și conținutul lor, în atribuții:

- **fondatoare și/sau manageriale,**
- **participare la managementul instituțiilor prin emiterea de avize și propuneri,**
- **participarea la elaborarea și adoptarea curriculumului de învățământ și educație, respectiv la conținutul pentru disciplinele care exprimă specificul Minorității Naționale;**
- **participarea la selecția și asigurarea manualelor și materialelor didactice și**
- **alte atribuții în domeniul educației.**

În cadrul fiecărei din grupurile menționate, există un anumit număr de atribuții concrete. Practica și datele de până în prezent indică că un număr dintre acestea nu se efectuează pentru că nu este necesar sau pentru că nu există capacități suficiente pentru efectuarea calitativă a acestora, în timp ce restul se efectuează în diferite moduri, în funcție de Consiliul Național concret.

5.1. Oferire de opinii

Atribuția Consiliilor Naționale de a emite diferite feluri de avize este una dintre atribuțiile publice a căror exercitare reprezintă o nevoie constantă și frecventă.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Participarea la administrarea instituțiilor

Articolul 12

În instituțiile de educație preșcolară, de învățământ general și liceal al căror fondator este ....., Consiliul Național:

- 1. își dă avizul în privința candidaților propuși pentru funcția de membrii în Consiliul de Administrație, respectiv în Consiliul Școlar-reprezentanților unității autoguvernării locale, ...**
- 3. își dă avizul în privința candidatului pentru funcția de director al instituției.....**

În cadrul instituțiilor pentru standardele elevilor și studenților al căror fondator este ....., Consiliul Național:

- 1. .... își dă avizul în privința celorlalți candidați la funcția de membrii ai Consiliului de Administrație al instituțiilor pentru standardele elevilor care au sediul pe teritoriul unității autoguvernării locale în care limba Minorității Naționale este oficial utilizată,**
- 2. își dă avizul în privința candidaților la funcția de membrii ai Consiliului de Administrație al instituțiilor pentru standardele studenților care au sediul pe teritoriul unității autoguvernării locale în care limba Minorității Naționale este oficial utilizată,**
- 3. își dă avizul în procedura de alegere în funcție a directorului instituției pentru standardele elevilor și studenților cu sediul pe teritoriul unității autoguvernării locale în care limba Minorității Naționale este oficial utilizată,**
- 4. își dă avizul în procedura de destituire din funcție a directorului și a membrilor organelor de administrare.....**

În domeniul învățământului superior în instituții ....., Consiliul Național:

- 2. își dă avizul în privința candidaților propuși pentru organul de conducere și organul de administrare al instituției de învățământ**

superior în care predarea se desfășoară integral sau parțial în limba Minorității Naționale.

Planurile de învățământ și programele școlare

Articolul 13

3. își dă **avizul ministrului responsabil cu învățământul și educația cu privire la planurile de învățământ și programele școlare ale limbii sârbe ca limbă nematernă;**

5. își dă **avizul cu privire la planurile de învățământ și programele școlare ale instituțiilor considerate de interes deosebit pentru Minoritatea Națională.**

Manualele și materialele didactice

Articolul 14

- Consiliul National dă acordul prealabil în procedura de aprobare a manuscrisului manualelor, manualelor, mijloacelor didactice suplimentare, mijloacelor didactice, și a mijloacelor didactice de joc în limba și grafia Minorității Naționale ....."

În cadrul acestei atribuții, una dintre cele mai prezente este autorizarea Consiliului Național de a da **avizul cu privire la candidatul propus pentru funcția de director** al instituției de învățământ preșcolar, respectiv instituției de învățământ general și liceal.

Legea privind bazele sistemului de educație și învățământ

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 88/2017, 27/2018 – altă lege, 10/2019, 27/2018 – altă lege și 6/2020)

„Alegerea directorului instituției

Articolul 123

- Concursul pentru alegerea directorului **lansează organul de administrare (Consiliul de administrație în instituția preșcolară/Consiliul școlar în școala generală, respectiv liceală),**

- În **instituția în care activitatea educațională se desfășoară și în limba Minorității Naționale, organul de administrare este obligat să obțină avizul Consiliului Național al Minorității Naționale,**
- În cazul în care Consiliul Național al Minorității Naționale **nu comunică avizul în termen de 15 zile de la data primirii cererii, se consideră că avizul a fost dat.”**

LUNI DUMINICĂ	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂȚĂ
Data primirii cererii de emiterie a avizului					
		X AVIZUL Dat/Obținut			

În scopul exercitării acestei atribuții în mod eficient și corect, este important să menționăm următoarele:

- Obligația Consiliului administrativ de a **obține avizul Consiliului Național al Minorității Naționale** conține obligația de a **comunica Consiliului Național cererea de emiterie a avizului privind candidatul propus, cu documentația necesară și cu aplicațiile,**
- Comunicarea cererii de emiterie a avizului **trebuie să fie în timp util, pentru ca Consiliul Național să aibă timp suficient**

pentru a examina cererea comunicată, aplicațiile depuse și documentația însoțitoare,

- În cazul în care Consiliul Național **nu emite sau nu comunică avizul solicitat în termenul stabilit**, se consideră că **și-a dat avizul cu privire la candidatul propus, respectiv că în modul acesta a fost îndeplinită condiția obligatorie prevăzută de lege și că a fost eliminat obstacolul cu privire la desfășurarea alegerilor în continuare,**
- În cazul în care Consiliul Național **nu a primit cererea de emitere a avizului sau nu a primit-o în timp util** (de ex. nu are la dispoziție suficient timp pentru a lua în considerare cererea) există posibilitatea de **a se adresa ministrului educației** care este împuternicit, dacă **constată că procedura de concurs nu a fost realizată în conformitate cu legea, în termen de 8 zile, să ia o decizie cu privire la relansarea concursului pentru alegerea directorului,**
- Decizia ministrului privind numirea directorului este **definitivă și poate fi atacată numai de către participantul nemulțumit la concurs în procedura judiciară corespunzătoare, dar nu și de către Consiliul Național al Minorității Naționale.**

O analiză a datelor public disponibile arată că Consiliile Naționale care au exercitat până în prezent această atribuție, au adoptat acte intitulate „Decizie/Decizie privind emiterea avizului”. Pe de altă parte, aceleași Consilii Naționale, la exercitarea altor atribuții, de ex. oferirea propunerilor au adoptat acte intitulate „Aviz”. Fără a intra în precizia și dacă sunt adecvate titlurile menționate, și nici în organizarea internă și modul de lucru al acestor Consilii Naționale, este necesară următoarea precizare:

- **Legea utilizează și cunoaște termenul „Aviz”** (avizul poate fi adoptat de ex. de Consiliul Executiv și confirmat de Consiliul Național prin decizia acestuia) și
- **Forma și conținutul** actului menționat sunt mult **mai importante** decât titlul acestuia, iar în ambele cazuri în actele existente, public disponibile, **lipsește unele elemente.**

Model de Aviz/Decizie privind candidatul propus/echipa propusă

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

INSTITUȚIA PREȘCOLARĂ

/ _____ ȘCOALA" _____ "

Din _____

Strada _____ nr. _____

În temeiul articolului 123 alineat 8 Legea privind bazele sistemului de educație și învățământ („Monitorul Oficial al RS”, nr. 88/2017, 27/2018 – altă lege, 10/2019 și 6/2020) și articolului 12 alineat 1 punct 3 Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018) și în conformitate cu articolul ___ din Statutul Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr _____ din data de _____ 20_____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20_____) (în continuarea textului: Regulamentul)¹¹, Consiliul Executiv al Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (în continuarea textului: Consiliul Executiv/Consiliul Național), la ședința care a avut loc pe data de _____ 20 _____, a adoptat următoarea

---

¹¹ Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

AVIZUL/DECIZIA DE EMITERE A AVIZULUI
Privind
candidații pentru alegerea directorului
Instituției preșcolare/ _____ școlii
" _____ "
din _____

I

Candidatul _____ (*prenumele și numele*), _____ (*tipul și gradul de pregătire profesională, respectiv titlul academic*), din _____ (*denumirea localității/municipalității/municipiului*), strada _____, CNP _____, CI Nr., _____, **nu îndeplinește /îndeplinește** toate condițiile prescrise și necesare pentru alegerea în funcția propusă.

II

Se emite avizul **pozitiv/negativ** pentru alegerea candidatului propus din articolul 1 al acestui Aviz/al acestei Decizie în funcția de director al Instituției preșcolare/ _____ școlii " _____ " din _____.

III

Decizia se comunică președintelui Consiliului Național spre aprobare la următoarea ședință a Consiliului Național¹²/ Instituției

---

¹² Articolul 7 alineat 7 al Legii prevede că Consiliul Național aprobă decizia luată de Consiliul Executiv la următoarea ședință, dar și că decizia Consiliului Executiv rămâne în vigoare chiar dacă Consiliul Național nu o aprobă. În cazul neaprobării deciziei Consiliului Executiv, mandatul Consiliului Executiv încetează, dar decizia rămâne în

preșcolare/ _____ școlii" _____ " din
_____.¹³

IV¹⁴

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea¹⁵

---

vigoare. În consecință, astfel de decizii luate de Consiliul Executiv sunt valabile, cel puțin conform soluției în vigoare în prezent, și pot fi comunicate solicitantului avizului/ propunerii/ consimțământului și publicate pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

¹³ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de faptul dacă Consiliul Național, prin Statutul său, a încredințat sau nu Consiliului Executiv luarea deciziilor privitor la anumite aspecte legate de exercitarea atribuțiilor Consiliului Național prevăzute de lege.

¹⁴ Acest articol se aplică numai în cazurile în care Avizul/ Decizia a fost luat/ă de Consiliul Național al Minorității Naționale. În cazul în care este vorba de Avizul/ Decizia care a fost luat/ă de Consiliul Executiv, decizia prin care a fost adoptat/ă de Consiliul Național trebuie să conțină un articol identic.

¹⁵ În conformitate cu principiul bunei guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să aibă o motivare. Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

**Modelul Deciziei/ Concluziei¹⁶ de acordare
a consimțământului privind**

Avizul/ Decizia Consiliului Executiv

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

În temeiul articolului 7 alineat 7 din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018) (în continuarea textului: Legea), prevederii articolului _____ din Statutul Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr: _____ din data de _____ 20 _____) (în continuarea textului: Statutul) și articolului _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din data de _____ 20 _____) (în continuarea textului: Regulamentul)¹⁷, Consiliul Național _____ al Minorității Naționale (în continuarea textului: Consiliul Național), la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat

---

¹⁶ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de cine și ce decizie a adus anterior.

¹⁷ Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

DECIZIA/CONCLUZIA
PRIVIND
CONFIRMAREA AVIZULUI/DECIZIEI CONSILIULUI EXECUTIV ÎN
PROCEDURA DE ALEGERE A DIRECTORULUI
INSTITUȚIEI PREȘCOLARE / _____ ȘCOLII
„_____” din
_____

I

Consiliul Național confirmă Avizul/ Decizia Consiliului Executiv de emiteră a avizului cu privire la alegerea directorului Instituției preșcolare/ _____ școlii „_____” din _____ (Număr: _____) adoptată la data de _____ 20__ .

II

Decizia/ Concluzia, cu documentația necesară, se comunică Instituției preșcolare/ _____ școlii „_____” din _____.

III

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea¹⁸

---

¹⁸ În conformitate cu principiul bunei guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să conțină o motivare. Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

5.2. Oferirea de propuneri

Nu mai puțin importantă sau frecventă este atribuția Consiliilor Naționale de a propune candidați pentru organele de administrare.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Participarea la administrarea instituțiilor

Articolul 12

În instituțiile de educație preșcolară, de învățământ general și liceal al căror fondator este ....., în care munca educațională se desfășoară și în limba minorității naționale sau în care graiul, limba și cultura minorității naționale sunt studiate ca materie școlară specială Consiliul Național:

2. propune membrii Consiliului de Administrație, respectiv Consiliului Școlar – reprezentanții unității autogovernării locale în instituția în care această activitate se desfășoară în limba minorității naționale în majoritatea claselor sau care s-au dovedit a fi de o importanță deosebită pentru educația Minorității Naționale.

În cadrul **instituțiilor pentru standardele elevilor și studenților** al căror fondator este ....., Consiliul Național:

1. propune 1(un) membru-reprezentantul fondatorului..... Dacă într-o unitate locală de autogovernare **mai multe limbi ale Minorităților Naționale sunt în utilizare oficială, Consiliile Naționale** interesate **propun un candidat comun pentru funcția de membru al Consiliului de Administrație.”**

În cadrul grupului de atribuții menționat, una dintre cele mai frecvent utilizate este atribuția Consiliului Național de a propune membri ai organelor de administrare în instituțiile de învățământ preșcolar, precum și în instituțiile de învățământ general și liceal.

Legea privind bazele sistemului de educație și învățământ
(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 88/2017, 27/2018 – altă lege, 10/2019,
27/2018 – altă lege și 6/2020)

„Componența și numirea organelor de administrare

Articolul 116

- **Organul de administrare** este format din trei reprezentanți dintre angajații instituției, părinți, respectiv alți reprezentanți legali și **trei reprezentanți la propunerea unității locale de autogovernare,**
- **Membrii organului de administrare al instituției sunt numiți și eliberați din funcție de adunarea unității de autogovernare locală, ...**
- **În instituția în care activitatea educațională se desfășoară în toate sau în majoritatea claselor în limba minorității naționale, Consiliul Național al Minorității Naționale propune trei reprezentanți ai unității de autogovernare locală în organul de administrare”.**

În scopul exercitării eficiente și corecte a acestei atribuții, este important de precizat:

- Dacă **persoana autorizată care propune**, respectiv și Consiliul Național, **nu desfășoară procedura în conformitate cu legea sau propune un candidat contrar prevederilor legii, adunarea unității de autogovernare locală stabilește un nou termen de armonizare** cu legea,
- Dacă **persoana autorizată care propune nu procedează** în conformitate cu legea **nici în termenul restabilit, adunarea unității de autogovernare locală numește membrii organului de administrare fără propunerea persoanei autorizate care propune,**
- **Adunarea unității de autogovernare locală este obligată, respectiv trebuie să adopte,** în cazul în care propunerea a fost

implementată în conformitate cu legea, **propunerea cu privire la membrul organului de administrare din cadrul salariaților în instituție și părinților, dar nu și propunerea Consiliilor Naționale,**

- **Adunarea unității de autoguvernare locală ia o hotărâre cu privire la numirea organului de administrare,**
- **Hotărârea cu privire la numire este definitivă și Consiliul Național, ca persoană autorizată care propune, poate ataca hotărârea într-o procedură corespunzătoare în instanță.**

**Model de Aviz/ Decizia privind propunerea de alegere a membrilor
Consiliului Administrativ/ Consiliului Școlar**

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

MUNICIPIUL/MUNICIPALITATEA

ADUNAREA MUNICIPIULUI/ MUNICIPALITĂȚII

Strada _____ **nr.** _____

_____

În temeiul articolului 116 alineat 8 Din Legea privind bazele sistemului de educație și învățământ („*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 88/2017, 27/2018 – altă lege, 10/2019 și 6/2020) și articolului 12 alineat 1 punct 2. Din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018), și în conformitate cu articolul ____ Statutului Consiliului Național _____ al Minorității

Naționale (Număr: _____ din data de _____
20_____) (în continuarea textului: Statut) și cu articolul _____ din
Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale
(Număr: _____ din data de _____ 20_____) (în
continuarea textului:Regulament)¹⁹, Consiliul Național
_____ al Minorității Naționale/ Consiliul de
Administrație (în continuarea textului: Consiliul Național/ Consiliul de
Administrație)²⁰, la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a
adoptat următorul/ următoarea

AVIZ/ DECIZIE

Privind

**candidatul/ candidații pentru alegerea membrilor Consiliului de
Administrație/ Consiliului Școlar
al Instituției preșcolare/ _____ al școlii**

„_____” din _____

I

Ca membri ai Consiliului de Administrație/ Consiliului Școlar Instituției
preșcolare/ _____ școlii „_____”
din _____ **se propun:**

- Candidatul _____ (prenumele și
numele), _____ (tipul și gradul de pregătire
profesională, respectiv titlul academic), din
_____ (denumirea localității/ municipalității/

---

¹⁹ Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

²⁰ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de faptul dacă Consiliul Național, prin Statutul său, a încredințat sau nu Consiliului Executiv luarea deciziilor privitor la anumite aspecte legate de exercitarea atribuțiilor Consiliului Național prevăzute de lege.

- municipiului*), strada _____, CNP _____, CI Nr., _____,
- Candidatul _____ (*prenumele și numele*), _____ (*tipul și gradul de pregătire profesională, respectiv titlul academic*), din _____ (*denumirea localității/ municipalității/ municipiului*), strada _____, CNP _____, CI Nr., _____,
  - Candidatul _____ (*prenumele și numele*), _____ (*tipul și gradul de pregătire profesională, respectiv titlul academic*), din _____ (*denumirea localității/ municipalității/ municipiului*), strada _____, CNP _____, CI Nr., _____,

II

Decizia se comunică președintelui Consiliului Național în scopul aprobării la prima următoare ședință a Consiliului Național^{21/} Adunării Municipiului/ _____ Municipalității

_____.22

²¹ Articolul 7 alineat 7 al Legii prevede că Consiliul Național aprobă decizia luată de Consiliul Executiv la următoarea ședință, dar și că decizia Consiliului Executiv rămâne în vigoare chiar dacă Consiliul Național nu o aprobă. În cazul neaprobării deciziei Consiliului Executiv, mandatul Consiliului Executiv încetează, dar decizia rămâne în vigoare. În consecință, astfel de decizii luate de Consiliul Executiv sunt valabile, cel puțin conform soluției în vigoare în prezent, și pot fi comunicate solicitantului avizului/ propunerii/consimțământului și publicate pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

²² Se alege una dintre opțiunile oferite în funcție de faptul dacă Consiliul Național, prin Statutul său, a încredințat sau nu Consiliului Executiv luarea deciziilor privitor la anumite aspecte legate de exercitarea atribuțiilor Consiliului Național prevăzute de lege.

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea²⁴

---

²³ Acest articol se aplică numai în cazurile în care Avizul/Decizia a fost luat/ă de Consiliul Național al Minorității Naționale. În cazul în care este vorba de Avizul/Decizia care a fost luat/ă de Consiliul Executiv, decizia prin care a fost adoptat/ă de Consiliul Național trebuie să conțină un articol identic.

²⁴ În conformitate cu principiul bunei guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să aibă o motivare, Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

6. CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL UTILIZĂRII OFICIALE A LIMBII ȘI GRAFIEI

Limba este o caracteristică de bază a identității personale și/sau colective. Datorită acestui fapt, **dreptul de a folosi limba și grafia maternă** se bucură de o protecție specială în cadrul păstrării specificului Minorităților Naționale și reprezintă o categorie constituțională.

În funcție de domeniul de utilizare și exercitare, dreptul de a folosi limba maternă și grafia poate fi împărțit astfel:

- Dreptul de utilizare **privată**,
- Dreptul de utilizare **publică** și
- Dreptul de utilizare **oficială**.

Utilizarea oficială a limbii și a grafiei este în sine o noțiune complexă, care cuprinde un număr mare de măsuri și activități diferite care pot fi întreprinse. Prin urmare, Consiliile Naționale ale Minorităților Naționale în domeniul utilizării oficiale a limbii și a grafiei minorităților naționale au o serie de atribuții diferite. În general, aceste atribuții pot fi grupate după cum urmează:

- Atribuția de **preluare a măsurilor și activităților** de îmbunătățire a utilizării oficiale a limbii și grafiei Minorității Naționale;
- Atribuția de **luare a deciziilor (stabilire)**;
- Atribuția de **propunere a măsurilor, activităților și deciziilor** și
- Atribuția de **emitere a avizului**.

Limbile și grafiile Minorităților Naționale pot fi în uz oficial la toate cele trei niveluri de guvernare:

- La nivelul unității de autogovernare locală (**local**),
- La nivelul provinciei autonome (**provincial**) și
- La nivelul Republicii Serbia (**republican**).

Exercitarea dreptului la utilizarea oficială a limbii și grafiei Minorității Naționale **la nivel local** este, din punct de vedere al frecvenței și numărului, cea mai frecventă formă de exercitare a acestui drept și cea mai importantă pentru viața cotidiană a persoanelor aparținând Minorităților Naționale.

Legea privind protecția libertăților și drepturilor Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RFI”, nr. 11/2002, „Monitorul Oficial SMN”, nr. 1/2003 – Carta Constituțională și „Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009 – altă Lege, 97/2013 – decizia CC și 47/2018)

„Utilizarea oficială a limbii și grafiei

Articolul 11

Pe teritoriul unității de autogovernare locală care este locuit **în mod tradițional de persoane aparținând minorităților naționale, limba și grafia acestora poate fi în uz cu drept la egalitate**

.....

Pe teritoriul acestor unități de autogovernare locală... , **denumirile unităților autogovernării locale, a localităților, piețelor și străzilor și alte toponime se inscripționează și în limba Minorității Naționale respective, în conformitate cu tradiția și ortografia acesteia.....**

În localitățile din unitățile de autogovernare locală,....., **în care procentul persoanelor aparținând unei anumite Minorități Naționale înregistrează 15% din numărul total de locuitori de pe teritoriul localității....., denumirile unităților autogovernării locale, ale localităților, piețelor și străzilor și alte toponime se inscripționează și în limba Minorității Naționale respective, în conformitate cu tradiția și ortografia acesteia, și în cazul în care limba acestei Minorități Naționale nu este în uz oficial pe teritoriul unității de autogovernare locală”.**

Din punctul de vedere al păstrării specificului și, în același timp, ca cea mai bună dovadă a utilizării egale a limbii materne și a grafiei Minorității Naționale, două cele mai importante atribuții ale Consiliului Național sunt:

- să decidă **în mod independent** (de exemplu, cu privire la stabilirea denumirilor tradiționale ale unităților autoguvernării locale, ale localităților etc.) și
- să **participe la stabilirea denumirii** (de ex. străzilor, piețelor, cartierelor orașului etc.).

6.1. Luarea independentă a deciziilor

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„5. Atribuțiile în domeniul utilizării oficiale a limbii și a grafiei

Articolul 22

Consiliul Național:

1. stabilește denumirile tradiționale ale unităților autoguvernării locale, ale localităților și ale altor denumiri geografice în limba Minorității Naționale, dacă pe teritoriul unității autoguvernării locale sau al localității se utilizează oficial **limba Minorității Naționale...**”

Exercitarea corectă a acestei atribuții presupune ca Consiliile Naționale, în exercitarea acesteia, să respecte anumite reguli:

- Forma respectiv actul juridic care stabilește denumirea tradițională este **Hotărârea**;
- Hotărârea privind stabilirea acestora **se publică** în „Monitorul Oficial al Republicii Serbia”, iar în cazul Consiliilor Naționale al căror sediu se află pe teritoriul Provinciei Autonome Voivodina în „Buletinul Oficial al Provinciei Autonome Voivodina”. Hotărârile

prin care se stabilesc denumirile tradiționale sunt publicate și în Monitorul Oficial local;

- Denumirile **stabilite de Consiliul Național devin denumiri în uz oficial în limba și grafia acelei Minorități Naționale;**
- Acestea **nu pot înlocui denumirile unităților autoguvernării locale, localităților și nici alte denumiri geografice în limba și grafia sârbă, ci sunt folosite în mod egal și concomitent cu acestea;**
- Numai decizia Consiliului Național nu este suficientă ci este necesar ca **adunarea unității autoguvernării locale să „introducă” utilizarea denumirilor menționate în limba și grafia Minorității Naționale, respectiv să reglementeze în statut,** mai precis spus, să adopte modificările corespunzătoare ale statutului existent;

În practică, se trece adesea cu vederea faptul că Legea privind autoguvernarea locală prevede încă o condiție, respectiv participarea obligatorie încă a unei alte forme de organizare, în procedura de schimbare a denumirii - Consiliul Relații Interetnice.

Legea privind autoguvernarea locală

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 129/2007, 83/2014 – altă lege, 101/2016 – altă lege și 47/2018)

Articolul 93

„Adunarea unității autoguvernării locale stabilește ... și hotărăște cu privire la denumirile străzilor, piețelor, cartierelor orașului, cătunelor și altor părți ale localităților de pe teritoriul său ....., cu acordul prealabil al ministerului responsabil cu activitățile autoguvernării locale.

Dacă limba Minorității Naționale este în uz oficial pe teritoriul unității autoguvernării locale, în procedura de modificare a denumirii străzilor, piețelor, cartierelor orașului, cătunelor și altor părți ale localităților, se va obține avizul Consiliului Național și al Consiliului Relațiilor Interetnice.”

Deși datele din viața cotidiană pot indica o opinie diferită, înființarea Consiliului Relațiilor Interetnice (CRI) este o obligație **legală a unităților autoguvernării locale**. Decizia privind înființarea CRI trebuie, pe lângă elementele constitutive - compoziția și datele personale ale tuturor membrilor, să definească competența, domeniul de activitate și modul de lucru al acestora.

Legea privind autoguvernarea locală

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 129/2007, 83/2014 – altă lege, 101/2016 – altă lege și 47/2018)

Articolul 98

„În unitățile de autoguvernare locală mixte din punct de vedere național se înființează Consiliul pentru relații interetnice, ca organism de lucru independent, format din reprezentanții poporului sârb și ai Minorităților Naționale, în conformitate cu această lege și statut.

Unitățile de autoguvernare locală mixte din punct de vedere național, în sensul acestei legi, sunt considerate unitățile autoguvernării locale în care persoanele aparținând minorității naționale reprezintă mai mult de 5% din populația totală sau peste 10% din toate Minoritățile Naționale din numărul total al locuitorilor conform ultimului recensământ din Republica Serbia.

Persoanele aparținând poporului sârb și Minorităților Naționale cu o cotă mai mare de 1% din populația totală a unității autoguvernării locale pot avea reprezentanți în Consiliul pentru relații interetnice

În cazul Minorităților Naționale care au propriile Consilii Naționale alese, reprezentanții Minorităților Naționale în Consiliul Național sunt aleși la propunerea Consiliului Național, iar reprezentanții poporului sârb sunt propuși de organismul permanent de lucru al Adunării unității autoguvernării locale care desfășoară activități referitoare la problemele de personal.”

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„5. Atribuțiile în domeniul utilizării oficiale a limbii și a grafiei

Articolul 10 *

Consiliul Național:

7) **propune reprezentantul** Minorității Naționale **în Consiliul Relațiilor Interetnice** din unitatea autoguvernării locale;

6.2. Oferirea sugestiilor

Una dintre caracteristicile domeniului utilizării oficiale a limbii și grafiei Minorităților Naționale este că atribuția Consiliului Național de a propune în cadrul acestui domeniu, spre deosebire de alte domenii, cea mai mare atribuție concrete. În același timp, este într-adevăr una dintre acele atribuții pentru exercitarea cărora există o necesitate constantă și frecventă.

Consiliul Național participă la stabilirea denumirilor în două moduri:

- **Prin propunerea de modificări** ale acestor denumiri și
- **Prin emiterea avizului** în procedura de stabilire a acestor denumiri.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Atribuții în domeniul utilizării oficiale a limbii și grafiei

Articolul 22

Consiliul Național:.....

2. propune autorității competente **să scoată în evidență denumirile unităților autoguvernării locale, localităților și altor denumiri geografice în limba și grafia Minorității Naționale;**
3. propune **stabilirea limbii și grafiei Minorității Naționale ca limbă și grafie oficiale în unitatea autoguvernării locale,**
4. propune **schimbarea denumirilor străzilor, piețelor, cartierelor orașelor, cătunelor, altor părți ale localităților, precum și a instituțiilor considerate de importanță deosebită pentru Minoritatea Națională,**
6. propune **autorității competente să supravegheze utilizarea oficială a limbii și grafiei Minorității Naționale.”**

Exercitarea corectă a acestei atribuții presupune ca Consiliile Naționale, în exercitarea acesteia, să respecte anumite reguli:

- În cazul în care Consiliul Național **propune schimbarea** denumirilor străzilor, piețelor, cartierelor orașelor, cătunelor și a altor părți ale localităților, propunerea trebuie întocmită **în formă de Propunere a hotărârii Adunării unității autoguvernării locale, cu motivare,**
- Propunerea menționată a deciziei trebuie să fie **trimisă Adunării unității autoguvernării locale,**
- În cazul în care Consiliul Național **propune scoaterea în evidență a denumirilor** unităților autoguvernării locale, localităților și altor denumiri geografice în limba și grafia Minorității Naționale, această propunere trebuie să fie în **formă de Decizie a Consiliului Național, cu motivare,**
- Decizia menționată a Consiliului Național trebuie să fie **trimisă către Serviciul Municipal/ Comunal competent pentru drumurile locale sau către Societatea publică „Putevi Srbije” (Drumurile Serbiei) în scopul scoaterii în evidență a denumirilor pe drumurile magistrale.**

Legea privind autogovernarea locală

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 129/2007, 83/2014 – altă lege,
101/2016 – altă lege și 47/2018)

Articolul 94

„Dacă conținutul prevederilor propunerii statutului unității autogovernării locale sau al altor acte cu privire la ..... denumirile unor părți ale localităților nu corespunde faptelor istorice sau reale, dacă acestea încalcă interesele generale sau ale statului, sentimentele naționale sau religioase sau aduc atingere moralei publice, Ministerul competent pentru afacerile autogovernării locale, va respinge, în termen de 60 de zile de la data primirii propunerii statutului sau a altui act, să-și dea acordul asupra acestor prevederi.

Dacă Ministerul responsabil cu autogovernarea locală nu se declară în termen de 60 de zile, se va considera că a fost dat acordul.”

Modelul Hotărârii privind stabilirea denumirii tradiționale

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

MUNICIPIUL/MUNICIPALITATEA

ADUNAREA MUNICIPIULUI/MUNICIPALITĂȚII

Strada _____ **nr.** _____

_____

În temeiul articolului 22 alineat 1 punct 1 din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („*Monitorul Oficial al RS*”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018), și în conformitate cu articolul ___ din Statutul Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr: _____ din data de _____ 20_____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20_____) (în continuarea textului: Regulamentul) ²⁵, Consiliul Național _____ al Minorității Naționale/ Consiliul Executiv (în continuarea textului: Consiliul Național/ Consiliul Executiv), la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat

---

²⁵ Se vor alege toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luare a deciziilor al Consiliului Național al Minorității Naționale.

SOLUȚIA

Privind

stabilirea denumirii tradiționale a Municipiului/ Comunei

în limba și grafia

minorității naționale

I

Denumirea „_____” se stabilește ca denumire tradițională a Municipiului/ Comunei _____ în limba și grafia _____ Minorității Naționale.

II

Decizia va fi supusă aprobării președintelui Consiliului Național la următoarea sesiune a Consiliului Național^{26/} Adunării Municipiului/ Comunei _____.²⁷

---

²⁶ Articolul 7 alineat 7 Legii prevede că Consiliul Național aprobă decizia luată de Consiliul Executiv la următoarea ședință, dar și că decizia Consiliului Executiv rămâne în vigoare chiar dacă Consiliul Național nu o aprobă. În cazul neaprobării deciziei Consiliului Executiv, mandatul Consiliului Executiv încetează, dar decizia rămâne în vigoare. În consecință, astfel de decizii luate de Consiliul Executiv sunt valabile, cel puțin conform soluției în vigoare în prezent, și pot fi comunicate solicitantului avizului /propunerii/consimțământului și publicate pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

²⁷ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de faptul dacă Consiliul Național, prin Statutul său, a încredințat sau nu Consiliului Executiv luarea deciziilor privitor la anumite aspecte legate de exercitarea atribuțiilor Consiliului Național prevăzute de lege.

III²⁸

Decizia se publică în „Monitorul Oficial al RS”/„Monitorul Oficial al Provinciei Autonome Voivodina”, „Monitorul Oficial al oraşului/ comunei _____”, pe panoul de informare şi pe pagina web oficială.

Motivarea²⁹

Modelul Avizului/ Deciziei de emitere a Avizului

CONSILIUL NAŢIONAL _____

AL MINORITĂŢII NAŢIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

MUNICIPIUL/ MUNICIPALITATEA

ADUNAREA MUNICIPIULUI/ MUNICIPALITĂŢII

ADMINISTRAŢIA MUNICIPIULUI/ COMUNEI

Comisia pentru denumirile părţilor localităţilor, străzilor şi pieţelor

Strada _____ **nr.** _____

---

²⁸ Acest articol se aplică numai în cazurile în care Avizul/Decizia a fost luat/ă de Consiliul Naţional al Minorităţii Naţionale. În cazul în care este vorba de Avizul/Decizia care a fost luat/ă de Consiliul Executiv, decizia prin care a fost adoptat/ă de Consiliul Naţional trebuie să conţină un articol identic.

²⁹ În conformitate cu principiul bune guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor şi obligaţiilor, respectiv şi actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuţiilor publice, trebuie să aibă o motivare, Mai ales dacă procesul-verbal al şedinţei la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conţină, punând astfel la dispoziţia publicului, fapte decisive de ce şi în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conţinut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

În temeiul articolului 93 din Legea privind autoguvernarea locală („Monitorul Oficial al RS”, nr. 129/2007, 83/2014– altă lege, 101/2016 – altă lege și 43/2018) și articolului 22 alineat 1 punct 6 din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018), și în conformitate cu articolul _____ Statutului Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Numărul: _____ din data de _____ 20 _____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20 _____) (în continuarea textului: Regulament) ³⁰, Consiliul Național _____ al Minorității Naționale/ Consiliul Executiv (în continuarea textului: Consiliul Național/ Consiliul Executiv), la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat

AVIZ/DECIZIE

Privind

emitere a Avizului referitor la Propunerea hotărârii privind stabilirea denumirilor componentelor localităților/ piețelor/ străzilor de pe teritoriul Municipiului/ Comunei _____

I

Se emite avizul **pozitiv/ negativ** cu privire la Propunerea hotărârii referitoare la stabilirea denumirii componentei localității/ pieței/ străzii (componenta localității/ piața/ strada _____) pe teritoriul Municipiului/Comunei _____ pe care Comisia de atribuire de denumiri

---

³⁰ Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

componente ale localităților, străzilor și piețelor le-a stabilit la ședința care a avut loc la data de _____ 20 ____ (Număr: _____).

II

Decizia se comunică președintelui Consiliului Național spre aprobare la următoarea ședință a Consiliului Național³¹/ Comisiei de atribuire de denumiri componente ale localităților, străzilor și piețelor Municipiului/Comunei _____.³²

III³³

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea³⁴

---

³¹ Articolul 7 alineat 7 Legii prevede că Consiliul Național aprobă decizia luată de Consiliul Executiv la următoarea ședință, dar și că decizia Consiliului Executiv rămâne în vigoare chiar dacă Consiliul Național nu o aprobă. În cazul neaprobării deciziei Consiliului Executiv, mandatul Consiliului Executiv încetează, dar decizia rămâne în vigoare. În consecință, astfel de decizii luate de Consiliul Executiv sunt valabile, cel puțin conform soluției în vigoare în prezent, și pot fi comunicate solicitantului avizului /propunerii/consimțământului și publicate pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

³² Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de faptul dacă Consiliul Național, prin Statutul său, a încredințat sau nu Consiliului Executiv luarea deciziilor privitor la anumite aspecte legate de exercitarea atribuțiilor Consiliului Național prevăzute de lege.

³³ Acest articol se aplică numai în cazurile în care Avizul/Decizia a fost luat/ă de Consiliul Național al Minorității Naționale. În cazul în care este vorba de Avizul/Decizia care a fost luat/ă de Consiliul Executiv, decizia prin care a fost adoptat/ă de Consiliul Național trebuie să conțină un articol identic.

³⁴ În conformitate cu principiul bune guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să aibă o motivare, Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

7. CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL CULTURII

Indiferent cum și în ce mod înțelegem termenul de „cultura”, acest domeniu este unul dintre cele mai solicitante și provocatoare când este vorba de atribuțiile Consiliilor Naționale. Motivele sunt numeroase:

- Este un domeniu în care **se întâlnesc și se conectează trecutul, prezentul și viitorul minorității naționale,**
- Este vorba de **un cadru juridic foarte amplu și divers** și pentru aplicarea corectă și eficientă a acestuia este decisivă și predominantă cunoașterea reglementărilor din domeniul **biblioteconomiei, arhivisticii, muzeologiei, literaturii, editurii, muzicii, artelor plastice, arheologiei** etc.
- În acest domeniu, **deciziile și activitățile de natură strategică sunt dominante,**
- **Inițiativa și activismul** Consiliului Național este una dintre caracteristicile de bază ale acestui domeniu,
- Prin urmare, capacitățile Consiliului Național în acest domeniu sunt extrem de importante deoarece
- Scopul care trebuie atins este triplu: **conservarea, dezvoltarea și extinderea** culturii.

Toate atribuțiile încredințate Consiliilor Naționale pot fi împărțite în funcție de natura lor juridică în:

- **fondatoare și/sau manageriale,**
- **participarea la gestionarea instituțiilor (numirea membrilor Consiliului de Administrație și emiterea avizelor) și**
- **alte atribuții în domeniul culturii.**

În cadrul fiecăruia dintre grupurile menționate există o serie de atribuții concrete. Practica și datele de până acum arată că un anumit număr dintre acestea nu se efectuează nefiind necesare sau neexistând capacități pentru efectuarea de calitate a acestora, în timp ce restul se efectuează în diverse moduri, în funcție de respectivul Consiliu Național.

Din punct de vedere strategic, atribuția cea mai importantă a Consiliului Național în domeniul culturii este aceea de a înainta propunerea pentru stabilirea importanței deosebite pe care o anumită instituție culturală o are pentru Minoritatea Națională.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Participarea la administrarea instituțiilor

Articolul 17

..... La **propunerea Consiliului Național**, fondatorul poate, prin modificarea actului constitutiv, stabili că **instituția de cultură este de o importanță deosebită pentru Minoritatea Națională.**”

7.1. Numirea membrilor Consiliului de Administrație

Nu mai puțin importantă este atribuția Consiliului Național de a numi membrii organului de administrare.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Participarea la administrarea instituțiilor

Articolul 17

În instituțiile de cultură care **prin modificarea actului constitutiv sunt considerate de interes deosebit pentru Minoritatea Națională**, Consiliul Național:

1. **desemnează minim un membru în Consiliul de Administrație** al instituției, în conformitate cu legea prin care se reglementează domeniul culturii.....”

Legea culturii

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – modif. și 6/2020)

Articolul 42

„În Consiliul de Administrație al instituției de cultură ..... care **prin modificarea actului constitutiv este considerată de interes deosebit pentru păstrarea, promovarea și dezvoltarea specificului cultural și păstrarea identității naționale a Minorității Naționale**, minim un membru al Consiliului de Administrație este desemnat la **propunerea Consiliului Național relevant .....**”

7.2. Oferire de opinii

Atribuția Consiliilor Naționale de a emite diferite feluri de avize este una dintre atribuțiile publice a căror exercitare reprezintă o nevoie constantă și frecventă.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Participarea la administrarea instituțiilor

Articolul 17

În instituțiile de cultură care **prin modificarea actului constitutiv sunt considerate de interes deosebit pentru Minoritatea Națională**, Consiliul Național:.....

2. emite avizul **în privința membrilor propuși ai Consiliului de Administrație** al instituției,
3. emite avizul **în procedura de alegere în funcție a directorului instituției...**

Totuși, practica a arătat că în ultimii ani atribuția cea mai frecvent utilizată și pentru viața cotidiană a persoanelor aparținând Minorităților Naționale cea mai importantă a fost atribuția de emitere a unui aviz complet diferit.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Alte atribuții în domeniul culturii

Articolul 18

Consiliul Național: .....

10. propune **repartizarea fondurilor acordate prin concurs public din bugetul** Republicii, al provinciei autonome sau al unității autogovernării locale către instituțiile, manifestările și asociațiile Minorității Naționale din domeniul culturii...”

Legea culturii

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – modif. și 6/2020)

„Finanțarea și cofinanțarea proiectelor din domeniul culturii

Articolul 76

Consiliul Național al Minorității Naționale emite **propunerea de repartizare a fondurilor acordate prin concurs public din bugetul** Republicii, al provinciei autonome sau al unității autogovernării locale către instituțiile, manifestările și asociațiile minorității naționale din domeniul culturii. ....”

Prevederile Legii care stabilesc această atribuție importantă nu sunt reglementate într-un mod care să permită aplicarea directă. Prin urmare, pentru implementarea sa eficientă, conținutul actului legislativ este foarte important. Acesta conține toate informațiile necesare pentru:

- **colectarea propunerilor de finanțare, respectiv de cofinanțare a proiectelor** în domeniul culturii toate organele competente (Ministerul Culturii și Informației, Secretariatul Provincial pentru Cultură, organele unităților autoguvernării locale) trebuie să **anunțe lansarea concursului public,**
- anunțul concursului public trebuie **lansat minim o dată pe an,**
- autoritățile competente trebuie să **publice concursul public pe pagina lor web oficială și în minim o presă scrisă cotidiană publicată pe teritoriul vizat de concurs,**
- termenul de depunere a aplicațiilor **nu poate fi mai scurt de 30 de zile de la data publicării în presa scrisă cotidiană,**
- **dreptul de a participa** la concurs au **instituțiile, asociațiile artistice și alte asociații, persoanele fizice și alte subiecte din domeniul culturii,**
- cererile la concurs se depun pe **un formular special** care face **parte integrantă din documentația de concurs și este disponibil pe pagina web oficială** a autorității competente,
- este necesar ca cererea să fie **completă, corect completată, cu descrierea detaliată și motivată a proiectului, cu bugetul elaborat și precis, cu datele exacte și complete privind capacitatea solicitantului,**
- **evaluarea proiectelor se realizează separat de către fiecare membru al comisiei pentru fiecare proiect în parte, iar comisia este obligată să întocmească o motivare scrisă cu precizarea motivelor acceptării respectiv neacceptării proiectelor.**

Regulamentul privind criteriile, măsurile și modalitatea de selecție a proiectelor în domeniul culturii care se finanțează și cofinanțează din bugetul Republicii Serbia, provinciei autonome, respectiv din bugetul unităților autoguvernării locale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 105/2016 și 112/2017)

Articolul 3

„Criteriile în baza cărora se **evaluatează proiectele....**

- 1) **conformitatea proiectului cu interesul general din domeniul culturii și cu prioritățile concursului,**
- 2) **calitatea și inovația de conținut** a proiectului,
- 3) **capacitățile** necesare implementării proiectului, după cum urmează:
  1. **capacități profesionale, respectiv artistice,**
  2. alte **resurse necesare.**
- 4) **planul financiar** - elaborarea, conformarea cu planul de activități, caracterul economic și implicarea mai multor surse de finanțare,
- 5) **gradul de impact asupra calității”**

Modelul Avizului/ Deciziei de emitere a Avizului

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

**MINISTERUL CULTURII ȘI INFORMAȚIILOR/ SECRETARIATUL
PROVINCIAL PENTRU _____ / MUNICIPIU/
COMUNA**

ADMINISTRAȚIA MUNICIPIULUI/COMUNEI

Secretariatul Municipal/Comunal pentru _____³⁵

Strada _____ nr. _____

În temeiul articolului 76 alineat 5 din Legea culturii („Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 13/2016 și 30/2016) și articolului 18 alineat 1 punct 10 din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018), și în conformitate cu articolul ___ din Statutul Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr: _____ din data de _____ 20_____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din _____ 20_____) (în continuarea textului: Regulamentul)³⁶, Consiliul Național

³⁵ Se alege una dintre opțiunile oferite în funcție de situația concretă, respectiv cui se trimite actul.

³⁶ Se vor alege toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

_____ al Minorității Naționale (în continuarea textului: Consiliul) Național /Consiliul Executiv, la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat

AVIZ/DECIZIE

Privind

emiterea Avizului cu privire la Propunerea de repartizare a fondurilor alocate prin concurs public pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor în domeniul culturii

I

Se emite avizul **pozitiv/negativ** și **se recomandă repartizarea fondurilor** proiectului _____ (denumirea sau numele solicitantului) sub denumirea „_____” (denumirea proiectului) trimis la Concursul public al Ministerului culturii și Informării/Secretariatului Provincial pentru _____/ al Orașului/ Comunei _____ pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor în domeniul culturii.

Se emite avizul **pozitiv/negativ** și **se recomandă repartizarea fondurilor** următoarelor proiecte care au fost trimise la Concursul public al Ministerului culturii și Informării/ Secretariatului Provincial pentru _____/ al Orașului/ Comunei _____ pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor în domeniul culturii.³⁷

---

³⁷ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de necesitatea de a emite avizul cu privire la un proiect sau cu privire la mai multe proiecte propuse pentru repartizarea fondurilor.

Rândul Nr. Denumirea proiectului Denumirea solicitantului Motivarea³⁸

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

II

Decizia va fi supusă aprobării președintelui Consiliului Național la următoarea ședință a Consiliului Național³⁹/ Ministerului culturii/ Secretariatul Provincial pentru _____/ Orașului/ Comunei _____ Secretariatului _____ pentru _____⁴⁰.

³⁸ De ex. Consiliul Național recomandă să _____ susțină financiar realizarea proiectului de importanță pentru păstrarea/dezvoltarea/ promovarea artei și culturii _____, conceptul de calitate și abordarea temei, volumul și relevanța subiectului, modul în care temele sunt tratate, durata pe termen lung, implicarea unui număr mare de tineri aparținând _____ Minorității Naționale, deoarece este o manifestare tradițională _____ a Minorității Naționale, buna realizare a proiectelor anterioare ale solicitantului, deoarece este o manifestare de mare importanță pentru păstrarea identității culturale _____.

³⁹ Articolul 7 alineat 7 Legii prevede că Consiliul Național aprobă decizia luată de Consiliul Executiv la următoarea ședință, dar și că decizia Consiliului Executiv rămâne în vigoare chiar dacă Consiliul Național nu o aprobă. În cazul neaprobării deciziei Consiliului Executiv, mandatul Consiliului Executiv încetează, dar decizia rămâne în vigoare. În consecință, astfel de decizii luate de Consiliul Executiv sunt valabile, cel puțin conform soluției în vigoare în prezent, și pot fi comunicate solicitantului avizului /propunerii/consimțământului și publicate pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

⁴⁰ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de faptul dacă Consiliul Național, prin Statutul său, a încredințat sau nu Consiliului Executiv luarea deciziilor privitor la anumite aspecte legate de exercitarea atribuțiilor Consiliului Național prevăzute de lege.

III⁴¹

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea⁴²

MENȚIUNE: Comisiile care iau decizia privind repartizarea fondurilor alocate prin concurs public sunt obligate să explice detaliat și complet motivele și faptele în baza cărora au făcut acest lucru în Expunerea deciziei, atunci când se abat de la Propunere/ Avizul consiliilor naționale. Orice acțiune contrară face lipsită de sens orice participare a consiliilor naționale la aceste proceduri.

---

⁴¹ Acest articol se aplică numai în cazurile în care Avizul/Decizia a fost luat/ă de Consiliul Național. În cazul în care este vorba de Avizul/Decizia care a fost luat/ă de Consiliul Executiv, decizia prin care a fost adoptat/ă de Consiliul Național trebuie să conțină un articol identic.

⁴² În conformitate cu principiul bunei guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să aibă o motivare, Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

8. CONSILIILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL INFORMĂRII

Domeniul informării este în multe privințe similar cu domeniul culturii când este vorba de atribuțiile Consiliilor Naționale. Acesta este domeniul:

- în care, pe lângă funcția de bază - **informarea**, există o funcție secundară, dar nu mai puțin importantă și funcția că informarea contribuie la **păstrarea identității culturale și lingvistice** a Minorităților Naționale,
- unde se solicită și se așteaptă la o **abordare proactivă** a Consiliilor Naționale,
- în care **responsabilitatea pentru exercitarea deplină, eficientă și corectă este împărțită în mod egal între autoritățile publice și Consiliile Naționale.**

Dreptul la informare este, de asemenea, o categorie constituțională. Persoanele aparținând minorităților naționale din Serbia beneficiază de duble garanții ale dreptului la informare. Unul este dreptul general la informare garantat tuturor cetățenilor, iar celălalt este dreptul la informare în limba maternă al cărui singur scop este păstrarea specificului Minorităților Naționale.

Constituția

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 98/2006)

„Dreptul la informare

Articolul 51

„Orice persoană are dreptul **de a fi informată cu adevărat, pe deplin și în timp util despre chestiuni de importanță publică**, iar mass-media este obligată să respecte acest drept”.

Dreptul la păstrarea specificului

Articolul 79

„Persoanele aparținând Minorităților Naționale au dreptul:

- la **informarea completă, în timp util și în mod imparțial în propria limbă;**
- la **exprimarea, primirea și la schimbul de informații și idei în limba proprie;**
- la **constituirea propriilor mijloace de informare.”**

Toate atribuțiile încredințate Consiliilor Naționale în acest domeniu pot fi categorizate, după natura lor juridică în atribuții:

- **fondatoare și/sau manageriale,**
- **participare la managementul instituțiilor (proponerea și emiterea de avize),**
- **participarea la luarea deciziilor și**
- **alte atribuții în domeniul informării.**

În cadrul fiecăruia dintre grupurile menționate există o serie de atribuții concrete. Totuși, practica a arătat că cel mai des se exercită una dintre atribuțiile din ultimul grup, deși nu este de natură strategică, ci de natură operațională. Acest lucru nu ar trebui să fie o surpriză fiindcă domeniul informării are încă o caracteristică - necesitatea de finanțare constantă și adecvată. Una dintre cele mai importante modalități de exercitare a dreptului la informare a cetățenilor aparținând Minorităților Naționale este prin intermediul diferitelor concursuri pentru proiecte anunțate periodic de Ministerul Culturii și Informării, Secretariatul Provincial pentru Informare și unitățile autoguvernării locale. Pe lângă aceasta, au acces la o sursă suplimentară de venituri - Fondul bugetar pentru Minoritățile Naționale, care până recent era administrat de Ministerul Administrației de Stat și Autoguvernării Locale, și conform noii Legi privind Ministerele aceasta ar trebui să fie în competența **Ministerului pentru Drepturile Omului și ale Minorităților și Dialogului Social.**

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Fondul bugetar pentru Minoritățile Naționale

Articolul 119

Alocarea fondurilor din Buget se face prin **concurs public pentru finanțarea programelor și proiectelor din domeniul culturii, educației, informării și utilizării oficiale a limbii și grafiei.....”**

MENȚIUNE: Domeniul prioritar pentru care Fondul bugetar va asigura fonduri este definit la ședința Consiliului Național al Minorităților Naționale, pe baza recomandărilor CNMN, respectiv Coordonării Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale.

Când este vorba de emiterea de avize, câteva lucruri ce merită menționate:

- Consiliile Naționale pot influența semnificativ **prin autoritatea și calitatea avizelor** pe care le emit cu privire la proiectele din domeniul informării,
- **De regulă**, poziția lor cu privire la această chestiune **este respectată**,
- **Concursurile de finanțare și cofinanțare sunt publice**,
- Organismul care anunță lansarea concursului **este obligat să obțină avizul Consiliului Național**,
- **Se presupune** că acest organ va transmite **documentația completă în timp util** Consiliilor Naționale, pentru ca Consiliile Naționale să aibă la dispoziție suficient timp și documentația pentru a putea emite avizul,
- La emiterea avizului, trebuie avut în vedere că practica a arătat că **cea mai mare problemă de până acum este**

implementarea proiectelor pentru care au fost aprobate fonduri.

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„Alte atribuții din domeniul informării

Articolul 21

Consiliul Național:.....

2. **propune repartizarea fondurilor** pentru proiectele depuse la concursul public lansat de autoritatea publică, **în scopul ridicării calității informării persoanelor aparținând Minorităților Naționale;....”**

Legea privind informarea publică și mass-media

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 83/2014, 58/2015 și 12/2016 - interpretare autentică)

„Exercitarea dreptului la informare a Minorităților Naționale

Articolul 13

„În scopul exercitării dreptului Minorităților Naționale la informare în propria limbă și la cultivarea propriei culturi și a identității, ... asigură o parte din fonduri, prin cofinanțare sau alte condiții pentru activitatea mass-media care publică informații în limbile Minorităților Naționale .....

Comisia de Concurs

Articolul 24

..... Proiectele care se depun la concursul lansat în scopul ridicării calității **informării persoanelor aparținând Minorităților Naționale, necesită obligatoriu Avizul Consiliului Național relevant** al Minorității Naționale.”

Modelul Avizului/ Deciziei de emitere a Avizului

CONSILIUL NAȚIONAL _____

AL MINORITĂȚII NAȚIONALE

Republica Serbia

Număr: _____

Data: _____

Localitatea: _____

**MINISTERUL CULTURII ȘI INFORMĂRII/ SECRETARIATUL PROVINCIAL
DE INFORMARE/ MUNICIPIUL/ COMUNA** _____

Administrația Municipală/ Comunei

Secretariatul Municipal/ Comunei pentru _____

Strada _____ **nr.** _____

_____

În temeiul articolului 24 alineat 2 al Legii privind informarea publică și mass-media („Monitorul Oficial al RS”, nr. 83/2014, 58/2015 și 12/2016 – interpretare autentică) și articolului 21 alineat 1 punct 2 din Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale („Monitorul Oficial al RS ”,

nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018), și în conformitate cu articolul ___ din Statutul Consiliului Național _____ al Minorității Naționale (Număr: _____ din data de _____ 20_____) (în continuarea textului: Statutul) și articolul _____ din Regulamentul de lucru al Consiliului Național al Minorității Naționale (Număr: _____ din data de _____ 20_____)⁴³ în continuarea textului: Regulamentul), Consiliul Național _____ al Minorității Naționale (în continuarea textului: Consiliul Național)/ Consiliul Executiv, la ședința care a avut loc la data de _____ 20 _____, a adoptat

AVIZ/ DECIZIE

Privind

emitere a Avizului cu privire la Propunerea de repartizare a fondurilor alocate prin concurs public pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor în domeniul informării

I

Se emite avizul **pozitiv /negativ** și **se recomandă repartizarea fondurilor** proiectului _____ (denumirea sau numele solicitantului) sub denumirea „_____” (denumirea proiectului) depus la Concursul public al Ministerului Culturii și Informării /Secretariatului Provincial pentru Informare/ Orașului/ Comunei _____ pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor în domeniul culturii.

Se emite avizul **pozitiv /negativ** și **se recomandă repartizarea fondurilor** următoarelor proiecte depuse la Concursul public al

---

⁴³ Se aleg toate sau unele dintre opțiunile oferite, în funcție de organizarea internă, de modul de lucru și de luarea deciziilor a Consiliului Național al Minorității Naționale.

Ministerului Culturii și Informării/ Secretariatului Provincial pentru Informare/ Orașului/Comunei _____ pentru finanțarea și cofinanțarea proiectelor în domeniul culturii.⁴⁴

II

Decizia se comunică președintelui Consiliului Național spre aprobare la următoarea ședință a Consiliului Național⁴⁵/ Ministerului Culturii / Secretariatului Provincial de Informare/ Orașului/ Comunei _____ Secretariatului pentru _____.⁴⁶

III⁴⁷

Decizia se publică pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Motivarea⁴⁸

---

⁴⁴ Se alege una dintre opțiunile oferite în funcție de necesitatea de a emite avizul cu privire la un singur sau mai multe proiecte propuse pentru repartizarea de fonduri.

⁴⁵ Articolul 7 alineat 7 al Legii prevede că Consiliul Național aprobă decizia luată de Consiliul Executiv la următoarea ședință, dar și că decizia Consiliului Executiv rămâne în vigoare chiar dacă Consiliul Național nu o aprobă. În cazul neaprobării deciziei Consiliului Executiv, mandatul Consiliului Executiv încetează, dar decizia rămâne în vigoare. În consecință, astfel de decizii luate de Consiliul Executiv sunt valabile, cel puțin conform soluției în vigoare în prezent, și pot fi comunicate solicitantului avizului/ propunerii/consimțământului și publicate pe panoul de informare și pe pagina web oficială a Consiliului Național.

⁴⁶ Se va alege una dintre opțiunile oferite în funcție de faptul dacă Consiliul Național, prin Statutul său, a încredințat sau nu Consiliului Executiv luarea deciziilor privitor la anumite aspecte legate de exercitarea atribuțiilor Consiliului Național prevăzute de lege.

⁴⁷ Acest articol se aplică numai în cazurile în care Avizul/Decizia a fost luat/ă de Consiliul Național al Minorității Naționale. În cazul în care este vorba de Avizul/Decizia care a fost luat/ă de Consiliul Executiv, decizia prin care a fost adoptat/ă de Consiliul Național trebuie să conțină un articol identic.

MENȚIUNE: Comisiile care iau decizia privind repartizarea fondurilor alocate prin concurs public sunt obligate să explice detaliat și complet motivele și faptele în baza cărora au făcut acest lucru în Expunerea deciziei, atunci când se abat de la Propunere/ Avizul consiliilor naționale. Orice acțiune contrară face lipsită de sens orice participare a consiliilor naționale la aceste proceduri.

---

⁴⁸ În conformitate cu principiul bunei guvernări, fiecare act juridic care decide asupra drepturilor și obligațiilor, respectiv și actul care a fost adoptat prin exercitarea atribuțiilor publice, trebuie să aibă o motivare. Mai ales dacă procesul-verbal al ședinței la care a fost adoptat nu reprezintă anexa obligatorie la acesta. Motivarea trebuie să conțină, punând astfel la dispoziția publicului, fapte decisive de ce și în ce mod a fost adoptat actul juridic cu conținut precis definit, ca de ex. în Modelul Deciziei privind modificarea datelor nr. 1a.

9. CONSILIILE NAȚIONALE ȘI ORGANELE INDEPENDENTE

9.1. Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Avocatul Poporului are o serie de atribuții foarte importante atunci când este vorba de exercitarea atribuțiilor publice ale Consiliilor Naționale.

Legea privind Avocatul Poporului

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 79/2005 și 54/2007)

„Articolul 17

Avocatul Poporului **controlează respectarea drepturilor cetățenilor**, stabilește încălcările actelor săvârșite prin acțiuni sau omisiuni ale organelor administrative ..... **controlează legalitatea și regularitatea activității organelor administrative....**

Articolul 18

Avocatul Poporului are dreptul de **a propune legi** din competența sa.

Avocatul Poporului este autorizat să înainteze **Guvernului, respectiv Adunării inițiativa pentru modificarea și completarea legilor....**

În procedura de aplicare a reglementărilor Avocatul Poporului este autorizat **să emită Guvernului și Adunării avizul cu privire la proiectele de legi și la alte reglementări** dacă acestea reglementează aspecte de importanță pentru protecția drepturilor cetățenilor.

Articolul 19

Avocatul Poporului este autorizat de **a demara procedura în fața Curții Constituționale pentru evaluarea constituționalității și legalității legilor, altor reglementări și actelor generale.**

Articolul 20

Avocatul Poporului este autorizat să recomande în mod public demiterea unui funcționar care este responsabil de încălcarea drepturilor cetățenilor, respectiv să inițieze proceduri disciplinare împotriva salariatului din cadrul unui organ administrativ care este direct răspunzător de încălcarea respectivă....”

Avocatul Poporului procedează:

1. În baza **petiției** și/sau
2. Din **proprie inițiativă**.

Pentru eficiența acestui mecanism de protecție, este necesară îndeplinirea a mai multor condiții:

3. Avocatul Poporului trebuie să fie **ultimul și nu primul pas** în protejarea dreptului încălcat al cuiva,
4. Prin urmare, **înainte de a depune petiția**, petentul este obligat să **încearcă să-și protejeze drepturile în cadrul procedurii legale corespunzătoare, prin căile de atac disponibile,**
5. În cazul în care nu face acest lucru, Avocatul Poporului **nu va demara procedura în baza petiției depuse, ci va instrui petentul ce căi de atac legale îi stau la dispoziție pentru a iniția procedura judiciară corespunzătoare,**
6. Numai **în caz excepțional**, Avocatul Poporului va demara procedura înainte de epuizarea tuturor căilor de atac (dacă ar putea să apară un prejudiciu ireparabil, dacă este vorba de o petiție datorită încălcării principiului bunei guvernări, atitudinea în special incorectă a organismului față de petent, munca care nu a fost prestată la timp .....

Petiția poate fi depusă de către:

Legea privind Avocatul Poporului

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 79/2005 și 54/2007)

„Articolul 25

Orice persoană fizică sau juridică, autohtonă sau străină, care consideră că îi sunt încălcate drepturile printr-un act, printr-o acțiune, sau prin omisiunea unui organ administrativ....”

Petiția poate fi depusă cel mai târziu în termen de un an de la data săvârșirii încălcării drepturilor, respectiv de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni a organului administrativ.

Acest termen se întrerupe și începe să curgă din nou cu fiecare acțiune sau activitate fie a organului administrativ, fie a petentului, de ex. adresa către organ în ceea ce privește neacțiunea anterioară.

X	365 de zile	Petiția către Avocatul Poporului
	12 luni	
	1 an	

Consiliile Naționale pot și trebuie să depună petiție către Avocatul Poporului:

- 1) Atunci când le sunt încălcate drepturile, respectiv, când nu își pot exercita atribuțiile încredințate sau organele de stat nu își îndeplinesc obligațiile față de ei (**în nume propriu**),
- 2) Când au fost încălcate **drepturile persoanelor aparținând minorității naționale** pe care o reprezintă (**în numele persoanelor aparținând Minorității Naționale**).

Consiliile Naționale pot face acest lucru din două motive juridice.

Legea privind Avocatul Poporului

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 79/2005 și 54/2007)

„Articolul 25

Orice persoană fizică sau juridică care consideră că îi sunt .....poate depune petiție către Avocatul Poporului.”

Legea Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 72/2009, 20/2014 – decizia CC, 55/2014 și 47/2018)

„1 Atribuții generale

Articolul 10

Consiliul Național,.....

12) depune petiția către Avocatul Poporului....., atunci când estimează că au fost încălcate ....., garantate prin constituție și lege”

Petiția se depune în **formă scrisă sau verbal prin proces-verbal.**

Depunerea petiției **nu se plătește**, adică, poate fi depusă fără plata taxei sau a oricărei alte remunerație.

Consiliul Național nu are nevoie de acord sau autorizație pentru a depune petiția către Avocatul Poporului.

Petiția poate fi întocmită:

-în **formă liberă** și

-**prin completarea formularului de petiții** care se află pe pagina web oficială a Avocatului Poporului.

Indiferent de modul întocmirii petiției, este important să fie:

- clară,**
- inteligibilă,**
- precisă,**
- concisă,**
- să conțină date **exacte și necesare**
  - cu privire la **solicitantul** sau persoana al cărei drept și/sau interes a fost încălcat
  - cu privire la **acela despre care se pretinde că a săvârșit încălcarea dreptului și/sau al interesului și**
  - cu privire la **actul și/sau acțiunea/neacțiunea**

9.2. Comisarul pentru Protecția Egalității

Există multe asemănări între relația dintre Consiliile Naționale și Comisarul pentru Protecția Egalității cu relația dintre Avocatul Poporului și Consiliile Naționale. Însă, numărul și semnificația diferențelor existente, reprezentând consecința diferențelor de competențe ale acestor două organisme independente, nu este neglijabil.

Și anume, Comisarul are niște competențe pe care Avocatul Poporului nu le are.

Legea privind interzicerea discriminării

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 22/2009)

„Competențele Comisarului

Articolul 33

Comisarul:

1. primește și examinează petițiile pe motive de încălcare a interzicerii discriminării ..... și impune măsuri ....;

3. **depune acțiuni** pe motive de încălcare a interzicerii discriminării,
..... și

4. **depune plângeri contravenționale din motive de încălcare a interzicerii discriminării**”

Articolul 38

Comisarul **propune implementarea procedurii de conciliere**, în conformitate cu legea care reglementează procedura de mediere și **înainte de întreprinderea altor măsuri în cadrul procedurii.**”

Pentru eficiența acestui mecanism de protecție, este necesară îndeplinirea a mai multor condiții:

- Petiția se poate depune **doar din motive de discriminare** (încălcarea interzicerii discriminării) și **nu și din motive de încălcare a libertăților și drepturilor care pot exista dar nu au elemente de discriminare** (aceste încălcări fac obiectul activității Avocatului Poporului),
- Petiția poate fi depusă de către:

Regulamentul de lucru

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 34/2011)

„Persoanele autorizate pentru depunerea petiției

Articolul 15

Petiția din motive de discriminare poate fi depusă de către:

- Orice **persoană fizică sau juridică sau grup de persoane care consideră că a suferit o discriminare;**
- **Organizația care se ocupă de protecția drepturilor omului sau o altă persoană, în numele și cu consimțământul persoanei care consideră că a suferit o discriminare;**
- În cazul **discriminării unui grup de persoane, organizația care se ocupă de protecția drepturilor omului poate depune petiția în nume propriu, fără consimțământul individual al membrilor.**”

Consiliile Naționale pot depune petiția:

- în **nume propriu** și
- în **numele persoanei care consideră că suferă sau a suferit o discriminare**.

La depunerea **petiției în numele persoanei care consideră că suferă sau a suferit o discriminare și care aparține acelei minorități naționale, Consiliile Naționale nu au nevoie de consimțământul special al acelei persoane**, având în vedere că conform Constituției și legilor, Consiliile Naționale reprezintă minoritatea națională și toate persoanele aparținând acelei Minorități Naționale.

Petiția se depune în **formă scrisă**. Numai în **caz excepțional**, petiția poate fi depusă **verbal prin proces-verbal**.

Depunerea petiției **nu se plătește**, adică, poate fi depusă fără plata taxei sau a oricărei alte remunerație.

Petiția se poate depune împotriva:

- Orice **persoană fizică** care săvârșește un act de discriminare,
- Orice **grup de persoane** care săvârșește un act de discriminare,
- Orice **persoană juridică** care săvârșește un act de discriminare,
- Oricărei **autorități publice** care săvârșește un act de discriminare,

Depunerea petiției are sens și poate avea succes numai sub câteva condiții:

Legea privind interzicerea discriminării

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 22/2009)

„Articolul 36

..... în cazul în care **procedura referitoare la aceeași cauză nu a fost deja intentată în fața instanței sau finalizată definitiv.**

De asemenea, Comisarul nu va proceda:

Legea privind interzicerea discriminării

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 22/2009)

„Articolul 36

- dacă este **evident că nu există încălcare a dreptului** indicat de solicitant,
- dacă **a procedat deja în aceeași cauză și nu au fost oferite probe noi,**
- dacă constată că datorită **tregerii timpului de la săvârșirea încălcării dreptului este imposibil să se realizeze scopul procedării.”**

Nici atribuția Comisarului de a intenta un litigiu în instanță **nu este necondiționată.** Și anume, pentru ca Comisarul să poată depune acțiunea este necesară îndeplinirea unei condiții speciale.

Legea privind interzicerea discriminării

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 22/2009)

„Acțiunile altor persoane

Articolul 46

Acțiunile ..... pot fi depuse de către **Comisar** și organizația care se ocupă de protecția drepturilor omului, respectiv de protecția drepturilor unui anumit grup de persoane.

În cazul în care **procedarea discriminatorie se referă exclusiv la o anumită persoană, procurorii pot pune în mișcare acțiunea numai cu acordul scris al acesteia.”**

Comisarul **are nevoie de acordul persoanei care consideră că suferă sau a suferit o discriminare**, în cazul în care, în urma examinării petiției, constată că există rațiuni **pentru punerea în mișcare a acțiunii**.

Comisarul are deci nevoie de acordul scris pentru demararea litigiului:

- al **Consiliului Național** în cazul în care **a depus petiția în nume propriu** fiindcă **procedarea discriminatorie se referă la Consiliul Național ca persoană juridică,**
- al **persoanei aparținând minorității naționale**, în cazul în care **Consiliul Național a depus petiția în numele acestei persoane** fiindcă **procedarea discriminatorie se referă la această persoană ca persoană fizică.**

Petiția poate fi întocmită:

- în **formă liberă** și/sau
- prin completarea formularului de petiții** care se află pe pagina web oficială a Comisarului.

Indiferent de modul întocmirii petiției, este important să fie:

- clară,**
- inteligibilă,**
- precisă,**
- concisă,**
- să conțină date **exacte și necesare**
  - a. cu privire la **solicitantul** sau persoana discriminată
  - b. cu privire la **acela despre care se afirmă că exercită discriminarea** și
  - c. cu privire la **actul și/ sau acțiunea** discriminatorie.

Medierea este încă una dintre atribuțiile de care nu dispune Avocatul Poporului.

Legea privind interzicerea discriminării

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 22/2009)

„Concilierea

Articolul 38

Comisarul **propune** implementarea procedurii de **conciliere**, în conformitate cu legea care reglementează procedura de mediere, și **înainte de a întreprinde alte acțiuni în cadrul procedurii.**”

O întreprindere eficientă necesită îndeplinirea anumitor condiții.

Comisarul va:

1. **propune concilierea** în cazul în care după examinarea petiției consideră că există **posibilitatea de implementare reușită a acesteia;**
2. **comunica persoanei discriminate și persoanei despre care se afirmă că exercită discriminarea o propunere scrisă de implementare a medierii,**
3. în termen **de 15 zile sunt autorizați să se**
  - 3.1. **declare cu privire la propunere**
  - 3.2. **de comun acord să desemneze unul sau mai mulți mediatori sau**
  - 3.3. **să convină ca mediatorul să fie numit de către Comisar.**

LUNI DUMINICĂ	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂȚĂ
Ziua primirii propunerilor de efectuare a medierii					
		X Decizia privind propunerea de efectuare a medierii			

În cazul în care **una sau ambele părți**, în termenul stabilit, **declară că nu doresc** efectuarea medierii sau **termenul de declarare expiră fără succes, medierea nu va fi efectuată.**

În cazul în care **părțile acceptă efectuarea medierii** în termenul stabilit, **Comisarul va lua decizia cu privire la numirea mediatorului.**

Comisarul depune **acțiune** în instanță **pe baza petiției** depuse și a anexelor la aceasta, respectiv, pe baza faptelor și probelor pe care acestea le conțin.

Regulamentul de lucru

(„Monitorul Oficial al RS”, nr. 34/2011)

„Depunerea acțiunii și plângerii contravenționale

Articolul 34

Atunci când în procedura pe baza **petiției se constată** existența **discriminării**, ... Comisarul ..... intenționează **acțiunea** înaintea instanței competente dacă, datorită împrejurărilor cazului, apreciază că este **oportun în scopul realizării protecției efective împotriva discriminării, îmbunătățirii practicii judiciare în procesele civile pentru protecția împotriva discriminării, conștientizării și sensibilizării opiniei publice etc .....**”

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar acordat de Uniunea Europeană și de Consiliul Europei. Pozițiile exprimate în acest document nu reprezintă poziția oficială a Uniunii Europene sau a Consiliului Europei.

RON

Consiliul Europei este cea mai importantă organizație pentru drepturile omului de pe continent. Include 46 de țări, inclusiv toate țările membre ale Uniunii Europene. Toate țările membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, acordul care vizează protejarea drepturilor omului, a democrației și a Dreptului și Guvernării. Curtea Europeană a Drepturilor Omului monitorizează aplicarea Convenției în țările membre.

www.coe.int

Țările membre ale Uniunii Europene au decis să-și pună în comun cunoștințele, resursele și destinele. Au construit împreună un mediu stabil, democratic bazat pe o dezvoltare durabilă, menținând în același timp diversitatea culturală, toleranța și libertățile individuale. Uniunea Europeană se angajează să-și împărtășească realizările și valorile cu țările și popoarele dincolo de granițele sale.

www.europa.eu

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Ministerul Drepturilor Omului și al
Minorităților și Dialogului Social

